

ІНСТИНКТ МИСТЕЦТВА. МИСТЕЦТВО ІНСТИНКТУ

1. Вступ.

Десь у середині минулого сторіччя, у Сполучених Штатах Америки, на одній з голлівудських студій активно розробляли принципи монтажно-побудови кіножанру, що бурхливо розвивався. Попит на бойовики, та й взагалі, на action films, був величезний. Режисери монтажу створювали нові прийоми аби змусити глядача не відволікатись в процесі перегляду фільму, адже це могло призвести до того, що глядач залишить переглядовий зал та відправиться розважатися в інше місце.

Тож режисери монтажу вдавалися до будь-яких заходів аби знайти засіб втримати увагу глядача. Джордж Браун, наприклад, змонтувавши епізод переслідування, приводив до переглядової зали собак і показував їм змонтований матеріал. Він вважав, що собака є найкращим експертом з екшн сцен, бо вона погано бачить об'єкти, що не рухаються. Собака — хижак, що полює на інших тварин, тож вона має добре бачити куди, як і з якою швидкістю тікає його їжа. Таким його зробила матінка-природа. Тому зір собаки пристосований до того, щоб добре бачити саме рух.

Монтаж — це створення руху на екрані, з'єднання кадрів для його виявлення; рух у самому кадрі, при з'єднанні з сусіднім кадром, має продовжити попередній рух — так само, як і весь рух історії, про яку йдеться у фільмі.

Собаки стежили за зображенням на екрані, Браун — за собаками. Якщо собаки втрачали увагу, містер Браун припиняв сеанс, тварин забирали, а він йшов до монтажного столу, переключував стрічку, домагаючись плавності монтажних стиків, безперервності руху зображення. І знову собаки дивилися на екран, ще і ще Д. Браун переробляв монтаж стрічки. І ось собаки уважно стежать за епізодом, за декількома епізодами, нарешті, за всім фільмом.

Взагалі-то американські бойовики у більшості своїй — не більш як казки для дорослих. Якщо проаналізувати фабули більшості з них, то вони майже однакові. Та й набір персонажів, як правило, типовий. Наприклад, ситуація у літаку з пасажирями: злодій чи злодії, мужній командир літака, відважна бортпровідниця, особа, на яку полює злодій — сенатор чи дочка президента, диспетчери в аеропорту і т. ін. Чим закінчуються ці історії, відомо всім. Але новий фільм за цією ж фабулою, нові актори-зірки, новий антураж, нові обличчя — і той самий підхід авторів фільму — пограти на емоціях глядача. А емоції — це прояви інстинктів. Величезні касові збори по всьому світові, аншлаги у кінотеатрах — це теж прояв інстинкту, і не тільки орієнтовного.

Стандартизоване американське кіномистецтво, його діячі добре розуміються на психології людини. І тому американська кінопродукція завжди знаходить глядача у всіх країнах світу.

У свій час Сергій Ейзенштейн зауважив, що драматургія ігрового фільму завжди повинна робити акценти на трьох основних інстинктах, які притаманні взагалі живим організмам:

- Інстинкт самозбереження;
- Інстинкт продовження роду;
- Орієнтовний інстинкт.

Ці три інстинкти є базовими і включають в себе інші інстинкти. Але тільки у людини є розум і сила волі, щоб стримувати небажане виявлення тих чи інших негативних інстинктів.

2. Схожість.

Нульовий підозрюваний.

Трилер. Проходить розслідування дивної серії вбивств, які скоєні з особливою жорстокістю. В ході слідства стає відомим, що всі жертви — серійні вбивці, яких довгі роки розшукувала поліція. Агент ФБР, що веде слідство, починає відчувати симпатію до «месника».

З анонсу телепередач.

Функціонування живих організмів строго підлегло інстинктам. При цьому, чим примітивніше істота, тим більше нею керують інстинкти.

Чудовий натураліст і письменник Конрад Лоренц, вивчаючи життя й поведінку звірів і птахів, виявив багато загального у їх поведінці з людським. Він вперше вжив образний і сильний вислів — «Великий парламент інстинктів».

Людина вбрала в себе безліч інстинктів, що виникли чи не з часу появи на Землі перших багатоклітинних організмів. З розвитком життя зникали непотрібні інстинкти, виникали нові. І знову частина з них поступово зникла, втративши своє значення, інша — розвилася, закріпилася, відбившись у його спадкоємному апараті, стала невід'ємною рисою поведінки.

Інстинкти проявляються постійно в сучасній людині, формуючи її поведінку в сучасному складному цивілізованому суспільстві, хоча ми далеко не завжди здогадуємося про вплив цих інстинктів.

Задоволення інстинктів супроводжується позитивними емоціями. Це задоволення складається з тих інстинктів, які ми називаємо духовним світом. Вони ж, нарівні з загальнолюдськими цінностями цивілізованого суспільства, породжують і загальнолюдські вади.

Хижі атавістичні інстинкти дримають у людині та, як виразився письменник Томас Манн, «Між звіром і людиною вмовився ангел». Як тільки у житті з'являються труднощі, інстинкти пробуджуються й діють у всій силі своєї звіриної сутності. Тоді їх важко приборкати. Людина — раб інстинктів — не усвідомлюючи цього, або навіть не бажаючи усвідомлювати, приймає їхній розгул як належне й навіть обов'язкове.

У багатьох людських бажаннях і в поведінці позначаються інстинкти тварини, як би їх не прикривали або не прикрашали вигадливою шляхетністю й витонченим славослів'ям.

Навколишнє середовище постійно мінялося, й життя піддавалося еволюції. У стоячих вище на еволюційних сходах тварин стала розвиватися своєрідна надбудова над інстинктами — розум. Він пластичний, здатний у якійсь мірі вправляти, змінювати поведінку, діяти всупереч інстинктам заради виживання. Поступово розвиваючись, розум увійшов в особливий зв'язок з інстинктами.

Це виявилось корисним, прогресивним, допомогло розвитку цивілізації: поліпшити побут, перебороти хвороби, удосконалити житло, одяг, винайти засоби пересування, полегшити тяготи фізичної праці. Але все позитивне завжди розвивається поруч із негативним. Розум, уживаючись з інстинктами, поряд з добром породив зло, і воно стало загрожувати не тільки власному існуванню, але й існуванню всього живого на Землі.

Наше життя постійно веде переклик минулого із сьогоденням. Ми народжуємося з інстинктами дикуна й живемо з ними, підправлені нормами цивілізації. Через безліч інстинктів і фобій людина нездатна позбутися звіра, що сидить у підсвідомості.

Людина не вільна у своїх вчинках тому, що несе тягар рабства інстинктів антропоїдних і навіть доантропоїдних предків. Більшість підсвідомо упокорюється із цим рабством і, усвідомлюючи його згубність, приймаючи як належне, не бажає або не в силах порвати з ним. Наприклад ті, хто й досі спокутують сталінізм, що царював довгий час у колишньому Радянському Союзі, скучають, втративши рабство, по ланцюгу. Психологія раба також живе в інстинкті людини. Така ж, знову ж приміром, і заздрість — широко розповсюджена й зла недуга. Серед людей можна зустріти тих, хто виправдує тиранію, людинобивство, масові репресії, хто байдужий до зла й людського страждання. Це особлива варіація психіки тиранів, що залишила в собі інстинкт предків.

Людину принижує, коли її ставлять в один ряд із тваринними предками, хоча нерідко звірині інстинкти проявляються в «вінці творіння» в жахаючій формі, тим самим принижуючи свого звіриноного предка. «Тому що людина — самий жорстокий зі звірів» (Ніцше).

Інстинкти трафаретні й консервативні на протигагу розуму. Разом з тим вони — скарб, з якого організм черпає корисне, залишаючи нерозвиненим шкідливе. Вони біологічно затвержені, закріплені, раціональні, допомагають існувати й точно відповідають середовищу, з якого людина перемкнулася в так звану цивілізацію. Відійшовши від природи, людина прихопила із собою частину багатства інстинктів. У цьому, значною мірою, трагедія людства й джерело його нещастя.

Інстинкти людини різноманітні, серед них є, стосовно до обстановки, шкідливі або корисні, давні й порівняно молоді. Частина з них дуже сильна й завжди прямує разом з людиною. Інші проявляються тільки в особливих, часом екстремальних обставинах. Є інстинкти, що служать процвітанню роду, племені, родини, батьківщини, держави; інстинкти доброти, жалю, самопожертви, альтруїзму, небайдужості до зла й добра — все те, що становить високу моральність і шляхетність. Є інстинкти заздрості, ненависті, жорстокості, егоїзму, жадібності. Вони низькі, огидні по своїй сутності, шкідливі для навколишніх і принижують людське достоїнство.

Інстинктивна діяльність історично древніша за розумну. Те, що ми називаємо підсвідомістю, значною мірою є виразом інстинктів. Але свідомість і підсвідомість взаємно зв'язані одне з одним і далеко не завжди одне з них підкоряється іншому, навіть у такої високорозвиненої істоти як людина. Фрейд, не позбавлений суб'єктивності у своїх судженнях, вважав підсвідоме головною людською сутністю й основним джерелом енергії у всіх проявах діяльності, що, звичайно, далеко не так.

Чим більше розвинений інстинкт, тим менше править розум і навпаки. Але найчастіше одне пов'язане з іншим, взаємно переплітається й урівнова-

жується, створюючи ту саму згоду, що найбільш гармонійно проявляється як вища форма життя.

Можливо, у далекому майбутньому, якщо людство не знищить себе, інстинкти поступово зміняться, придбають особливі форми взаємних відносин з розумом, і тільки деякі з них залишаться: скоріш за все ті, які забезпечують продовження потомства, вияви творчості, тобто інстинкти, що працюють на благо суспільства.

Інстинкти людини погано вивчені. Але, треба думати, рано або пізно психологи почнуть розбиратися із цим складним парламентом, що управляє нами, використовуючи сучасні досягнення генетики, молекулярної біології й багатьох інших наукових дисциплін.

3. Все, що ми є.

Нічний продавець.

Росія, 2004 р.

Реж. В. Рожнов.

У місті орудує мань'як. Його час — ніч, його улюблена погода — дощ. І саме у таку ніч студент, що підробляє, заступає на зміну у нічний магазин. В цю ж ніч хазяїн направляється у казино, а його дружина вирішує розважитися...

В основі піраміди нашої особистості лежать три масивні плити — інстинкт самозбереження (страх), інстинкт продовження роду (задоволення) та орієнтовний інстинкт (допитливість). Їх прийнято називати основними інстинктами.

«Збережи себе і свій біологічний вид» — диктують вони нам лінію поведінки, якій ми підкорюємо своє життя. Все життя нас жене страх і тягне задоволення, у результаті чого ми рухаємося, тобто живемо. Подібно електричному струму, що біжить від плюса до мінуса, ми прагнемо бігти від батога до пряника. Кожний наш вчинок, навіть звичайний похід до супермаркету за їжею, направляється нашими основними інстинктами. Абсолютно будь-яка наша дія має мотив, що бере початок в основних інстинктах і закінчується в самій верхівці піраміди нашої особистості — розумі. Розум схвалює або відкидає наші інстинктивні пориви.

Інстинкт самозбереження й інстинкт продовження роду протилежні по напрямку й різні по величині. Страх, звичайно ж, сильніший ніж задоволення. Як помітив А. Шопенгауер, «хто хоче повірити твердженню, що насолода перевищує страждання, — нехай зрівняє відчуття двох тварин — хижака і його жертви». Ніколо ж Макіавеллі так передав думку про перевищення сили страху над силою задоволення: «Люди скоріше скривдять того, до кого відчувають любов, ніж того, кого бояться». І ми з вами прекрасно розуміємо, що за пряником потягнеться не кожний, зате від батога побіжить навіть самий ледачий.

Страх обґрунтований, коли нам загрожує небезпека. Але іноді він трансформується в так звані фобії (точно так само, як задоволення може трансформуватися у всякого роду манії), коли людині начебто б нічого не загрожує, але вона відчуває сильний щиросердечний дискомфорт. Фобія — це рефлекторний страх перед відсутньою, хоча й можливою, небезпекою, це страх, що, звичайно ж, має причину й продиктований попереднім досвідом. «Потерпілий аварію на кораблі боїться й тихої води» — ці слова Овідія гранично точно й коротко описують психологічний механізм появи фобій.

Різним фобіям немає числа, і багатьом з них навіть назви не придумані. Фобії можуть бути скороминущими, а також хронічно постійними. Крім загальновідомих клаустрофобії (острахи замкнутого простору), агорафобії (острахи

відкритого простору), пірофобії (остраха вогню), гідрофобії (остраха води), айхмофобії (остраха гострих предметів), гемофобії (остраха крові), гипсофобії (остраха висоти), арахнофобії (остраха павуків), герпетобії (остраха змій), існує безліч інших. Роздивіться навколо — будь-який необразливий предмет або явище, які ви спокійно споглядаєте, на когось наганяє неймовірний жаж.

Кого ви боїтеся найбільше в житті? Агресивних носорогів, голодних левів або інших страшних звірів? Думаю, це не вони. Звичайно, небезпечно жити поруч із носорогами й спочатку страшнувати. Але довідавшись їхні нехитрі звички, можна легко адаптуватися, а потім просто насолоджуватися величною міццю цих братів наших. Аналогічно з левами, навіть голодними. Ситих же левів не бояться навіть недоумкуваті антилопи Гну й слабосильні газелі Томсона. Але тільки сита людина може бути ненаситною. Іноді її прагнення до грошей, слави і влади заходять так далеко за розумні межі, що вона готова робити досить огидні вчинки. Почитайте кримінальну хроніку, подивіться трилери чи фільми жахів — і ви побачите, що жодна тварина не зрівняється з людиною по частині витонченої жорстокості. Тому, мабуть, найбільше в житті ми боїмося інших людей.

Чому зброя для вбивства людей — різні танки й автомати Калашникова — на світовому ринку користуються набагато більшим попитом, чим, скажемо, зброя для полювання? Чому деяким людям буває страшно вертатися додому пізньої ночі? Чому в кожній установі введено пропускну систему й при вході з віконця визирає похмура фізіономія охоронця або якої-небудь вахтерки? Чому ви змушені щодня носити із собою зв'язування ключів, які насправді вічно мішаються? Чому вхід у ваше житло прикривають залізні двері із двома замками як мінімум?

Тому що, з одного боку, людина людині хоч і друг, але з іншого боку — найстрашніший звір. І ми з вами з молоком матері вбрали розуміння того, що від суспільства, крім добра, доводиться очікувати і зла. Як сказав Пліній старший, «найбільше зла заподіює людині людина».

Але людина здатна змінюватися набагато значніше, ніж будь-яка інша відома нам жива істота, тому що в людини більше розуму. Людина може свідомо голодувати, терпіти біль і негаразди заради своїх стратегічних цілей, на що інші тварини не здатні. Розум направляє наші дії, тому магістральна лінія нашого життя багато в чому визначається тим, що ми усвідомлювали протягом життя.

4. Сексуальні стосунки або інстинкт продовження роду.

Брудна любов.

США, 2005 р.

Трилер. Кинута й обманута своїм хлопцем Ребека кидається на пошуки пригод, палаючи бажанням вкласти у своє ліжко як можна більше чоловіків. Але все не так просто. Можливо, заради щастя не слід плигати по чужих постелях?

Сьогодні у більшості розвинених країн проблема «мати дітей» стоїть гостріше, ніж проблема їх «не мати». Медицина виявляється неспроможною, якщо в жінки не наступає вагітність. Медицина мало чим може допомогти, якщо в когось із партнерів порушена репродуктивна функція. Але якщо сім'я не хоче обзаводитися дітьми, то можливості медицини майже безмежні. Презерватив охороняє від небажаної вагітності з імовірністю в 97 %. Нутроматкова спіраль із імовірністю в 98 %, а протизаплідні препарати — з імовірністю майже в 100 %. І що це означає? А це означає, що люди можуть займатися сексом винятково заради задоволення, без огляду на небажану вагітність. Без думок про дітей. Це задоволення, й тільки.

Мотивуючою силою сексуальних відносин є інстинкт продовження роду. Він «працює» незалежно від того, хочете ви дітей або не хочете. І якщо усвідомлене відношення до сексу варіабельне, так само як і різноманітна сексуальна поведінка, то несвідомо вся наша поведінка зводиться до одного-єдиного: продовження роду. Але інстинкт не вміє відрізнити «корисні» й «марні» (з погляду продовження роду) сексуальні варіації: наприклад, гомосексуальні акти будуть настільки ж ефективні для задоволення інстинкту, як і гетеросексуальні акти, або задоволення нічим не відрізняється від самозадоволення.

Розрядка досягається будь-яким способом, навіть самим сурогатним (фетишизм, порнографія, садомазохізм) або бруталним (інцест або некрофілія). Якщо є компонент сексуального задоволення, він інтерпретується як продовження роду. Примітивний, але, на жаль, надзвичайно діючий і безвідмовний механізм.

З того самого моменту, як кокетливий австралопітек підніс дамі свого серця жменю земляних горішків, що заміняло в ті часи слова «я люблю тебе», — і донині — секс — один з наймогутніших двигунів історії людства.

Отож:

4 мільйони років до н. е. Земля являє собою згусток магми. Це, мабуть, єдиний період, коли сексу на нашій планеті не було.

3 мільйони років до н. е. Абсолютно всі найпростіші організми, що живуть у теплих лагунах, займаються цим.

1.5 мільйона років до н. е. З'явилися перші істоти, яких через багато років назвуть «хомо».

1 мільйон років до н. е. Про цей період з життя людства ви можете довідатися з фільму «Мільйон років до нашої ери».

9000 років до н. е. Приручили перших свійських тварин. Ви розумієте, що це означає?

7000 років до н. е. Людина навчилася розпалювати вогонь...

1780 років до н. е. Вавилонський цар Хаммурапі видає указ: ніяких секс-шопів у радіусі 150 метрів від шкіл і храмів.

500 років до н. е. В Афінах зародився культ бога Діоніса. Жриці цього культу пронизливо верещали й... убивали торговців-чоловіків, розриваючи їх тіла нігтями й зубами.

400 років до н. е. «Просунуті» греки винаходять симпозиуми — аж ніяк не збори учених сухарів, що обговорюють важливі наукові проблеми. Тодішні симпозиуми — це тусовки по вихідним, що включають уживання гарячливих напоїв і спілкування з доступними й веселими панянками.

37 р. н. е. Гай Цезар Август Германікус проголошений римським імператором. А от його прізвисько — Калігула — не що інше, як латинський варіант вираження «я маю все, що ворухиться». Хоча багато дослідників помилково думають, що «калігула» означає «чобіток».

37 р. н. е. Давньогрецький доктор Гален уперше відзначив, що «жіноча істерія» легко виліковується... масажем половых органів.

500 р. н. е. Написана Камасутра — самий древній і найвідоміший трактат про любов. Містить опис 156 сексуальних позицій.

600 р. н. е. Дружина Візантійського імператора Юстиніана розважала гостей тим, що дозволяла гусакам скльовувати зернятка зі своїх геніталій. От чим займалися люди, поки не було Інтернету!

1453 р. н. е. З'явилися перші гареми, причому древні чоловіки були куди як сильніше нинішніх. 300 дівчаток для одного хлопчика вважалося нормою.

1500-і рр. н. е. Епоха Ренесансу. Багато картин зображують оголених жінок.

1529 р. н. е. Король Генріх VIII обвинуватив кардинала Вулсі в тім, що святий отець заразив Його Величність сифілісом... пошептавши на вушко. Питання: чи можливо, щоб зараження відбулося настільки дивним шляхом?

1559 р. н. е. Італійський анатом Маттео Реалдо Коломбо оголосив, що знайшов, де в жінок перебуває клітор. Хлопчики, подякуйте древнього анатома. Сподіваємося, що це був не патологоанатом.

1677 р. н. е. Голандський учений Ентоні ван Левенхук розглянув сперму через мікроскоп, зроблений своїми руками. До цього вважалося, що вона складається з великої кількості мікроскопічних чоловічків.

1774 р. н. е. Джованні Джакомо Казанова був виключений із семінарії за «підвищену сексуальну активність», що позбавило католицьку церкву можливості одержати гонорари за видані згодом мемуари знаменитого коханця (але ж цілих 12 томів).

1814 р. н. е. З'явилися перші творіння Маркіза де Сада.

1883 р. н. е. Вперше термін «лесб'янка» був застосований для жінки «нетрадиційної орієнтації». Слово було відомо й до цього, але асоціювалося з іншим терміном — фелляціо (оральна стимуляція полового органа).

1915 р. н. е. Через 20 років після винаходу кінематографа братами Люм'єр з'явився перший порнографічний фільм. Його творці сховали свої дійсні імена під псевдонімами А. Wise Guy та Will В. В тодішньому кримінальному кодексі статті за виготовлення й поширення порнографії ще не існувало.

1921 р. н. е. Коронована перша Місс Америка — нею стала 16-літня Маргарет Горман. (Параметри першої Місс — 75/62,5/80).

1930 р. н. е. Винайдено латексні презервативи. Зненацька секс став майже безпечним заняттям.

1940 р. н. е. Японські повії, щоб залучити багатих клієнтів, намагаються збільшити груди шляхом введення в грудний м'яз... сольових розчинів, козячого молока й навіть... парафіну. А ми думали, що японці спеціалізуються тільки на мікрочипах!

1943 р. н. е. Компанія Dow Corning починає робити (і продавати) силікон. Мабуть, цей винахід приніс набагато більше користі людству, чим інша їхня продукція (напалм і газ Agent Orange).

1946 р. н. е. Американські військові підірвали атол Бікіні, кинувши виклик всьому прогресивному людству. Людство негайно відреагувало, розділивши жіночий купальник на дві частини й мінімізувавши його розміри. Ми всі носимо такі купальники — вони називаються «бікіні».

1946 р. н. е. Доктор Роберт Л. Дікінсон стверджує, що найбільший половий орган (ретельно обмірений у присутності великої кількості медиків) має такі параметри: довжина — 33,75 см, окружність — 15,6 см (не плутати з діаметром!).

1953 р. н. е. Вийшов перший номер журналу «Playboy» з Мерилін Монро на обкладинці. Причому видавець Хью Хефнер навіть не став нумерувати журнал, тому що був впевнений, що це — разова акція.

1955 р. н. е. Грегори Пінкус винайшов протизаплідні пігулки.

1969 р. н. е. Людство винайшло ракету й відправило її на Місяць. Ракета викликала фалічні асоціації.

1970 р. н. е. Вийшов журнал «Penthouse», у якому нам уперше повідали про те, що... ми й так знали. Але вперше інтимні подробиці стали доступні широкій публіці. Хоча, кажуть, що на древніх каменях ви можете побачити ще й не таке.

1972 р. н. е. Лінда Лавлейс стала першою офіційною порнозіркою. А її фільм «Глибока глотка» став самим комерційно успішним фільмом для великих хлопчиків і дівчаток.

1987 р. н. е. Порнозірка Ілона Сталлер Чіччолина балотується в парламент Італії й перемагає на виборах. Однак незабаром вона залишає політику заради «набагато більш чесного й менш брудного порнобізнесу».

1989 р. н. е. Принц Чарльз говорить Камілії Паркер Боулз, що хотів би жити в її трусиках. На жаль, принц говорить це по телефону, тому слова чує не тільки Камілла.

1992 р. н. е. Шерон Стоун майже знищила виробників нижньої білизни, з'явившись в фільмі «Основний інстинкт».

1992 р. н. е. Зарештована Хайді Флейсс — бандерша самого знаменитого голлівудського борделю. Аналіз її записів показав, що клієнти платили 100 доларів за те, щоб провести ніч із її дівчатками і... 1400 доларів — щоб покинути бордель.

1993 р. н. е. У продажу з'являється перший презерватив для жінок.

1997 р. н. е. У секс-шопах починають продавати гумових ляльок. Майже як справжні — за ціною ледве більше 4000 доларів.

1998 р. н. е. Гарні новини: винайшли віагру. А ще в американський лексикон увійшло словосполучення «моніка левінські».

2000 р. н. е. American Express заборонив використання своїх кредитних карток при оплаті порнографії on-line через занадто велику кількість покупців.

І так далі... Життя не стоїть на місці...

2008 р.

Англійські дослідження пояснили, що пристрась чоловіків до довгоногих жінок має під собою всі підстави й пояснюється інстинктом продовження роду. Отож, довгі ноги є ознакою здорової жінки, і саме така конституція дозволяє високим жінкам народжувати здорове потомство.

Найідеальніше співвідношення фізіологи визначили у фігурі Ніколь Кідман. Довжина її тіла відноситься до довжини ніг, як 1 до 1,4.

Для чоловіків же, навпаки, вимоги до довжини ніг зменшуються. Ідеальні чоловічі ноги повинні бути в співвідношенні з тілом 1:1. Саме такими пропорціями володіє колишній чоловік Ніколь Кідман — Том Круз. Так що, якби не розлучення, стверджують знавці, ця пара могла б називатися «Парою із самими ідеальними ногами».

Підсумовуючи вищесказане, ми можемо зробити висновок, що людство жило й продовжує жити яскравим сексуальним життям. І самі допитливі його представники постійно намагаються це життя вдосконалити, попутно відкриваючи багато невідомого ані в науці, ані в мистецтві. Йдеться про порнографію.

Порнографію вперше узаконили на державному рівні десь на початку 50-х рр. минулого століття. Шведський уряд, стурбований стрімким падінням народжуваності у країні, вирішив дозволити показувати статеві акти «у повному масштабі» в кіно і фотографії, а згодом і на спеціалізованих каналах телебачення. Не можна сказати, що у Швеції та інших країнах, які прийняли порнографію як засіб боротьби з вимиранням нації, відбувся демографічний вибух. Але людство отримало величезний стимул для заняття сексом.

Громадські думки з приводу порнографії розділилися у своєму відношенні до проблеми. Негативне: критиками порнографії виступають звичайно консервативні, феміністські й релігійні групи. Критика, висунута цими групами, багато в чому подібна й перетинається між собою. Нейтральне: існують групи

й верстви населення, які розглядають порнографію як відображення реалій сучасного життя, які потрібно просто прийняти як даність. Позитивне: як суцільний приклад, сексологи приводять факт дуже низького числа злочинів на сексуальному ґрунті (у тому числі й важких) у країнах, традиція яких не знала табу на секс; підвищення народжуваності і, як наслідок, поліпшення демографічної ситуації.

Існують точки зору, що вказують на корисність порнографії як інструмента сексуальної освіти; також з переглядом порнографії знижується рівень безладних половых зв'язків у підліткової групи населення й зменшується рівень захворювань, що передаються статевим шляхом. Це пов'язане з тим, що половий потяг підлітків одержує вихід через мастурбацію.

Сексологами не виявлено якого-небудь негативного впливу порнографії на людей, що досягли половой й соціальної зрілості, одружених.

Низькопробне мистецтво отримало величезний стимул, пов'язаний з показом на екранах статевого акту. Розквітла кінопорноіндустрія. За статистикою порнопродукція на екранах кінотеатрів та телеекранах і досі найбільш популярна, особливо у молоді. У мережі Інтернету порнопродукція займає перше місце за рейтингом, випередивши спортивні програми.

Порнографію не можна назвати мистецтвом. І хоч порнофільми використовують всі засоби для створення кінофільмів, мистецьким доробком їх назвати не можна, бо, якщо і є якась драматургія (головне у творах мистецтва — саме драматургія), то сюжети її прості, як пряма лінія, фабули — ще простіші. Тому можна говорити про мистецтво порнографії, тобто про засоби, за допомогою яких «порномитець» втілює свої задуми.

Звичайно, порнографією захоплюються далеко не всі. Бездумне спостереження порнографічних «опусів» відволікає людей від більш важливих для розвитку інтелекту занять — справжнього мистецтва, але, як казав Фрейд, інстинкти — це все, що ми є.

5. Орієнтовний інстинкт

Фредді проти Джейсона.

Фільм жахів. Фредді Крюгер доведений до розпачу: він не може вбивати. Лише використовуючи незграбного серійного вбивцю Джейсона Вурхіса, Фредді вдається винищити дітей з вулиці В'язів. Але незабаром Джейсон починає розуміти, що їм просто маніпулюють.

Орієнтовний інстинкт (рефлекс) тварин проявляється в спонтанному реагуванні на раптово виникаючий подразник і є необхідною умовою виживання виду.

Людина як біологічний вид — найслабша й незахищена істота на землі. Вивжити їй допомогло прагнення до самопізнання та пізнання світу. Вивчаючи навколишній світ, людина навчилася свідомо орієнтуватися в ньому. Вона зрозуміла й прийняла механізми виживання у світі. Ці механізми закріпилися в інстинкті самозбереження.

Інстинкт самозбереження підказує людині, що потрібно пристосовуватися до суспільних правил. Простіше й безпечніше діяти «як усі». У природі поширена мімікрія. Міцно вона закріпилася й в інстинкті самозбереження людини.

Творчість пов'язана з розвитком потреби в пізнанні, в одержанні нової інформації, що досягається в процесі орієнтовно-дослідницької діяльності. Останню можна розглядати як ланцюг орієнтовних рефлексів. Кожний з орієнтовних рефлексів забезпечує одержання певної порції інформації.

Люди з одного культурного середовища будуть сприймати, за інших рівних умов, один і той же твір мистецтва приблизно однаково, у той час як люди, до даного культурного середовища непричетні, можуть просто не зрозуміти його змісту, оскільки не мають набору необхідних знань.

Але з іншої сторони, навіть не маючи необхідних знань, можна оцінити ту частину твору мистецтва, що зав'язана на фізіології. І чим вище частка саме такого впливу у творі мистецтва, тим воно більш універсальне, але разом з тим і спрощене. Бо подібний вплив волає до вроджених інстинктів, а не до розуму. Чим вище у творі мистецтва частка другого способу впливу, й чим більше специфічні знання, потрібні для його сприйняття, тим воно елітарніше, тобто тим менша група людей зможе оцінити його належним чином.

6. Що далі.

Пожиратель гріхів.

Фільм жахів. Таємний містичний орден направляє Алекса Бернье в Рим для розслідування серії дивних і дуже схожих вбивств. Простий спочатку сюжет розкручується в хитро сплетену інтригу загадкових містичних подій, приводячи до розгадки найбільшої таємниці. Але чим ближче до розгадки, тим небезпечніше...

Надмірне потакання хоч і головним, але все ж примітивним інстинктам у культурі та мистецтві може призвести до деградації нації. Може, порнографія не є головним у житті суспільства. Але ж вона відволікає від справжнього мистецтва, від більш цікавих занять і справ. Звичайно, це індивідуальна справа, і кожен витрачає свій час як вважає за необхідне... Але ось цікавий факт, надрукований на сайті Інтернету:

«Кияни не знають елементарних речей ?!

Виявляється, кияни не сильні в ерудиції й не знають, здавалося б, елементарних речей. Такий висновок можна зробити, виходячи з результатів опитування, проведеного газетою «24». Видання запропонувало городянам відповісти на 14 простих питань, до кожного з яких пропонувалося три варіанта відповіді й графа «свій варіант».

Як не дивно, але кожний десятий киянин вважає, що Ейфелеву вежу сконструював давньогрецький історик Геродот. Ще 27 % думають, що символ Парижа побудував все-таки Альфред Нобель. Трохи киян вирішили, що вежа — справа рук британського короля Георга V. А 28-літня учасниця опитування, лікар за професією, і зовсім наполягала на тому, що утвір Ейфеля подарували французам американці — на знак дружби.

Проблеми викликала й інша всесвітньовідома будова. Виявилось, 53 % респондентів навіть не догадуються, що таке Тадж-Махал і де цей загадковий об'єкт перебуває. Практично всі опитані кияни впевнені, що це «щось» в Криму. «Назва якась татарська», — пояснив хід своєї думки один з респондентів. Ще дехто припустив, що Тадж-Махал розташований в Арабських Еміратах, інші впевнені, що в Туреччині. І лише двоє з десяти знають: мавзолей перебуває в Індії.

З мистецтвом городяни також не в близьких стосунках. 38 % респондентів не знають, що за музику вони слухають, 15 % думають, що марш Мендельсона написав Моцарт, ще 13 % — що Бетховен, інші приписують його Глинці. Забавно, але навіть жартівне питання «Яке прізвище носить Алла Пугачова?» викликав утруднення в кожного третього.

Стільки ж опитаних жителів столиці вирішили, що Ф. Достоевський був художником. І навіть змогли назвати його картини — це «Чорний квадрат»,

«Дев'ятий вал» і «Мадонна в гроті». І з точністю до навпаки відбулося з Айвазовським: 25 % респондентів назвали його письменником — автором романів «Анна Кареніна», «Діти капітана Гранта» і поеми «Витязь у тигровій шкірі».

Складності в киян викликала ще одна персона — Володимир Ілліч Ульянов. Деякі думали, що це декабрист, інші, що вірний соратник Леніна. Словом, правильно відповісти на це питання не зміг кожний третій.

Ще три питання, які не викликали в киян особливих труднощів, — це хронологічні рамки Другої світової війни, автор «Горя з розуму» і князь, що хрестив Русь. Правда, 23 % чомусь вирішили, що «Горе з розуму» написав Гоголь або Пушкін, а одна дівчина, бухгалтер за професією, написала в анкеті, що такого твору не існує. Найшлися й 24 % городян, які думають, що Русь хрестила Ольга». (Novosti.ua)

Може для киян (впевнений, і більшості сучасного населення України) це наслідки не тільки надмірного плекання примітивних інстинктів у мистецтві й суспільному житті.

Але згадаємо хайку мудрого японця Кобаясі Ісси:

Крапля росинки — це крапля росинки

І все ж... і все ж...